

۱۰. فهرستی از بازی‌هایی که تاکنون داشته‌اید...
۱۱. فهرستی از بازیکنانی که دوست دارید...

چگونه از این فهرست‌ها استفاده کنیم؟

فراموش نکنیم تهیه‌ی فهرست، بازی سرگرم‌کننده‌ای است که در آن بچه‌ها با دنیایی از ایده آشنا می‌شوند. بنابراین، هم خودش «وسیله» است و هم «هدف». یعنی آموزش ایده‌یابی از دل همین بازی بیرون می‌آید.

با این نگاه، وقتی به بچه‌ها می‌گوییم فهرستی از کتاب‌هایی که تاکنون خوانده‌اید، تهیه کنید، خودمان هم کمکشان کنیم چند کتاب را که در رنگ‌های کلاسی خوانده‌اند، یادشان بیاید. حتی اگر لازم بود، جلد کتاب‌ها را نشان دهیم. فهرستی که با مشارکت معلم و جمع بچه‌ها تهیه می‌شود، مواد خامی از ایده‌های گوناگون است. حال می‌توانیم از بچه‌ها بخواهیم یکی از موضوعات زیر را انتخاب کنند و درباره‌اش بنویسند:

۱. از کدام کتاب بیشتر لذت بردند؟
۲. دوست داشتند جای کدام شخصیت کتاب باشند؟ چرا؟
۳. اگر جای نویسنده بودند، چه تغییری در کتاب می‌دادند؟
۴. با عنوان کتاب‌ها یک شعر درست کنند.
۵. خودشان عنوان جدیدی برای یک کتاب پیشنهاد دهند...

وقتی از بچه‌ها می‌خواهیم درباره‌ی یکی از بازی‌هایی که فهرست کرده‌اند، بنویسند، آنان بی‌آنکه از معلم بخواهند اولش را بگویند تا شروع به نوشتن کنند، به راحتی می‌نویسند. یا نوشتن درباره‌ی فیلمی که دیده‌اند، یا یکی از دوستانی که فهرست کرده‌اند و ... دیگر برایشان آسان است.

این بازی ظرفیت دارد بارها در کلاس اجرا شود. طبیعی است که مشارکت آموزگار در تهیه‌ی فهرست و نوشتن درباره‌ی موضوع، به کلاس طراوتی می‌دهد بی‌نظیر. چون بچه‌ها احساس می‌کنند معلم نیز در این تکلیف شرکت کرده و او هم دارد مثل آنان می‌نویسد. برخلاف تمرین‌های

گنجینه‌ی فهرست‌ها

۳۶ فعالیت نگارشی برای تقویت انشانویسی در دوره‌ی دوم ابتدایی

در این سلسله مطالب، به مواردی چند از موضوعات انشا و تقویت آن اشاره کرده‌ایم. در ادامه‌ی این مجموعه، به ایده‌یابی و فعالیت در زمینه‌ی تهیه‌ی فهرست‌های گوناگون قابل فکر و تمرین خواهیم پرداخت.

ایده‌یابی

شاید سخت‌ترین بخش نوشتن پیدا کردن ایده یا موضوعی برای نوشتن باشد. وقتی موضوع آزاد می‌دهیم، بچه‌ها مدام می‌پرسند آقا، خانم، درباره‌ی چی بنویسیم؟ یک مقدار راهنمایی می‌کنید؟ با دادن موضوع آزاد، خودمان از «بن‌بست» انتخاب موضوع در می‌آییم، اما بچه‌ها در همین بن‌بست می‌مانند. برای شکستن چنین بن‌بستی، «بازی فهرست»‌ها پیشنهاد می‌شود. در این بازی، هم دست آموزگار برای انتخاب موضوع و ایده باز می‌شود و هم دانش‌آموز احساس می‌کند اطرافش پر از ایده است.

بازی فهرست‌ها

۱. فهرستی از مکان‌های تاریخی روستا، شهر و استان خود بنویسید. این کار می‌تواند جمعی و با همکاری بچه‌های کلاس تهیه شود.
۲. فهرستی از مکان‌های تاریخی و زیارتی که تاکنون رفته‌اید، بنویسید.
۳. فهرستی از نام‌های دوستان مدرسه‌ی خود بنویسید.
۴. فهرستی از نام‌های افراد فامیل خود بنویسید.
۵. فهرستی از نام آموزگاران که تاکنون داشته‌اید...
۶. فهرستی از نام کتاب‌هایی که تاکنون خوانده‌اید...
۷. فهرستی از مکان‌هایی که به آن‌ها سفر کرده‌اید...
۸. فهرستی از سوغاتی‌های محلی خودتان...
۹. فهرستی از شغل‌های محلی خود...

کارکردهای بازی فهرست‌ها

۱. خروج از بن‌بست پیدا کردن موضوع
۲. پیدا کردن ایده‌های فراوان از یک موضوع
۳. مشارکت جمعی در پیدا کردن ایده
۴. وسیع شدن دایره‌ی واژگانی
۵. افزایش قدرت انتخاب از بین ایده‌های گوناگون
۶. ساده‌تر شدن نوشتن
۷. کم شدن ترس از نوشتن
۸. پیدا کردن ایده‌های داستانی
۹. افزایش قدرت تخیل
۱۰. افزایش قدرت مشاهده‌ی اطراف
۱۱. افزایش تعمق در یک موضوع

دیگر درس‌ها که معلم صرفاً ناظر است، در اینجا معلم خودش یک دانش‌آموز شده است.

بازی فهرست‌ها موجب می‌شود بچه‌ها دریابند می‌توانند برای هر موضوعی بنویسند. حتی برای موضوع آزاد صدها ایده برای نوشتن دارند. با بازی فهرست‌ها بچه‌ها از بن‌بست نوشتن درمی‌آیند و وارد شاهراه نوشتن می‌شوند.

مثال‌های بیشتر

- فهرست توپ‌هایی که داشته‌اند
- فهرست ماشین‌های اسباب‌بازی که خریده‌اند
- فهرست عروسک‌هایی که داشته‌اند
- فهرست جشن‌های تولدی که گرفته‌اند
- فهرست غذاهایی که دوست دارند